

מדריך למילוי שאלון פיננסי בעת קליטת אישה חדשה במקלט

האמנה "זמינות בנקאית" גובשה בהובלת הפיקוח על הבנקים ואיגוד הבנקים, על ידי המערכת הבנקאית בשיתוף עם המקלטים לנשים נפגעות אלימות והעמותות המסייעות לנשים נפגעות אלימות וארגונים חברתיים, על מנת להעמיק את הקשר בין הנשים נפגעות האלימות לבין המערכת הבנקאית באמצעות המקלטים לנשים נפגעות אלימות, וכן כדי לספק לאישה נפגעת האלימות ליווי והדרכה פיננסית שתלווה את צעדיה הראשוניים של האישה בעולמה החדש שלאחר עזיבת בן זוגה, ובכך לסייע לה בתהליך הניתוק מהעולם הישן, ולמנוע את חזרתה למעגל האלימות.

האמנה נועדה ליצור תהליך שבו הבנקים ימנעו ביצוע פעולות פיננסיות מכוונות על ידי בן הזוג, שעלולים לגרום לנזקים משמעותיים בטווח הזמן המידי, ויתנו מענה מקצועי, רגיש, מהיר וממוקד לצרכים הייחודיים והמוגדרים של אוכלוסיית הנשים השוהות במקלטים לנשים נפגעות אלימות ובדירות מעבר. על מנת שהבנקים יוכלו לעשות כן, ובכדי לאפשר להם להציע פתרונות פיננסיים נקודתיים משוכללים בהתאם לנסיבות המיוחדות של כל מקרה ומקרה, ישנה חשיבות רבה לכך שאשת הקשר במקלט תעדכן את הבנק בהקדם האפשרי בעצם כניסתה של האישה למקלט ובפרטים רלוונטיים אודות מצבה הפיננסי.

מילוי השאלון הפיננסי בעת קליטת אישה חדשה במקלט, בכפוף לנאמר באמנה, נועד לסייע לגורמי המקצוע במקלט (להלן - נשות הקשר במקלט) באיסוף המידע הרלוונטי לצורך העברתו לידיעת הבנק, כדי שהאחרון יוכל לבצע את הבקורות הנדרשות על החשבון, ובהתאם לצורך להעמיד פתרונות המותאמים לצרכיה הייחודיים של כל אישה ולמצבה הפיננסי. כמו כן, מילוי השאלון יסייע לאישה למצות את זכויותיה במערכת הבנקאית ובכלל, ונשות הקשר במקלט לאתר סממנים לאלימות כלכלית. מדריך זה מפרט לנשות הקשר במקלט הסברים והבהרות באשר למידע הנדרש למילוי בכל סעיף בטופס, וכן הפניות לזכאויות של אישה השוהה במקלט המפורטות סעיפים הרלוונטיים באמנה.

☒ חשוב להבהיר שישנה חשיבות בהפעלת שיקול דעת טרם ביצוע הפעולות המומלצות בטבלה שלהלן, ובפרט בדברים האמורים בסעיפים 5 ו-13, שכן ייתכן שפעולה מסוימת תהיה נכונה עבור האישה מבחינה כלכלית, אך בעלת השלכות משמעותיות על יחסיה עם בן הזוג (למשל להחמיר את הסכסוך ביניהם).

☒ יש לקחת בחשבון שלאור מצבה הנפשי של האישה בשלב זה, או כתוצאה מחוסר ידע, ייתכן ובחלק מהמקרים תשובותיה תהיינה לא מדויקות או חלקיות.

לכל שאלה והבהרה בקשר לאמור במדריך או בשאלון הפיננסי ניתן לפנות למזכירות אגף בנק-לקוח בפיקוח על הבנקים בטלפון: 02-6552696.

מס' סעיף בשאלון הפיננסי	נושא	דברי הסבר	הערה
1	מסמכים	באמצעות שאלה זו תוכלו לדעת מהו מעמדה החוקי של האישה. אם האישה חסרת מעמד - ראי בסעיף 5 לאמנה פירוט בדבר מסמכים שניתן להציג לבנק לצורך פתיחת חשבון.	לפירוט נוסף ראו סעיף 5 לאמנה
2-3	עו"ש כללי - פרטי חשבון בנק	1. לפי תשובתה של האישה, ניתן יהיה להבין באיזה בנק מנוהלת פעילותה הכלכלית, ובהתאם לפנות לאיש הקשר הרלוונטי באותו הבנק. 2. בהתייחס לפרטי החשבון: (א) במידה והאישה אינה זוכרת או אינה יודעת את פרטי החשבון- ☞ ניתן לבדוק מהם פרטי החשבון המופיעים על גבי פנקס הצ'קים או על גבי כרטיס החיוב, ככל שיש לה. ☞ ניתן לפנות לאיש הקשר של הבנק על מנת שיאתר את החשבון בהתאם למספר ת.ז של האישה. (ב) במידה ותשובתה של האישה היא שהחשבון הוא בבעלות הגבר בלבד או בבעלות משותפת- מומלץ לשקול פתיחה של חשבון חדש בבעלותה הבלעדית של האישה.	
4	עו"ש כללי - מיופה כוח	מתשובתה של האישה ניתן לדעת האם אדם נוסף מלבד האישה רשאי לבצע פעולות או לקבל מידע אודות החשבון. ככל שמיופה הכוח או מורשה החתימה הוא הגורם המאיים שממנו ביקשה האישה להתנתק, מוצע לבקש מהבנק לבטל את ייפוי הכוח שניתן בחשבון.	
5	עו"ש כללי - זכויות חתימה בחשבון	(א) <u>אם יש צורך בחתימות של כל בעלי החשבון</u> - מדובר בזכויות חתימה "ביחד". כלומר, כל פעולה שהאישה תרצה לבצע בחשבון מחייבת את הסכמת השותף האחר בחשבון. מצב משפטי זה מונע הוצאת כספים לא מבוקרת על השותף, אך משמר את התלות של האישה בבן הזוג, שכן היא לא תוכל לבצע שום פעולה בחשבון ללא הסכמתו. במצב כזה מומלץ כי האישה תפתח חשבון חדש על שמה, ובו תנהל את ענייניה הפיננסיים. (ב) <u>אם מספיקה חתימה של אחד מבלי החשבון</u> - מדובר בזכויות חתימה "ביחד ולחוד". כלומר, הסכמת אחד מהשותפים מספיקה כדי לבצע פעולות בחשבון. במצב דברים זה,	לפירוט נוסף ראו סעיפים 2-3 לאמנה

מס' סעיף בשאלון הפיננסי	נושא	דברי הסבר	הערה
		<p>השותף עלול לנצל לרעה את החשבון ולמשוך ממנו כספים.</p> <p>✓ במצב זה יש לפנות לבנק באופן מידי ולעדכנו בכך שהאישה עזבה את הבית ונכנסה למקלט לנשים נפגעות אלימות על מנת שהוא יפעל למניעת פעילות חד צדדית שאינה על דעת האישה (כגון: הגדלה של החובות בחשבון או יצירת חובות חדשים, פיזור צ'קים, משיכת פיקדון וכד').</p> <p>✓ מוצע לבחון את האפשרות לשנות את זכויות החתימה בחשבון באופן שניתן יהיה לבצע כל פעולה בחשבון אך ורק בכפוף להסכמת שני הבעלים בחשבון - הגבר והאישה. שימו לב כי לצעד זה עשויות להיות השלכות על יחסי בני הזוג.</p> <p>✓ מומלץ לבחון עם הבנק את אפשרות גריעת האישה מהחשבון המשותף, תוך בחינת ההשלכות השונות ולפי שיקולי הבנק.</p>	
6	עו"ש כללי - הכתובת המעודכנת בבנק ובחברת כרטיסי האשראי	<p>ישנה חשיבות לכתובת המעודכנת בבנק מהטעמים הבאים :</p> <p>(א) כדי לוודא שהבנק לא ישלח דיוור המיועד לאישה לכתובת מגורי הבעל, ובכך יסגיר את מקום הימצאותה של האישה ואת מצבה הפיננסי.</p> <p>(ב) כדי לוודא שמידע אודות החשבון יהיה נגיש וזמין לאישה.</p>	
7	עו"ש כללי - גישה מקוונת לחשבון	<p>אם לאישה אין גישה לחשבון הבנק דרך האפליקציה או האינטרנט -</p> <p>חשוב לבקש מהבנק שיצרף את האישה לשירות קבלת מידע וביצוע פעולות בחשבון באמצעות האפליקציה הסלולארית והחשבון המקוון באתר האינטרנט של הבנק.</p>	<p>חשוב לדעת - בנק מחויב לפי הוראות הפיקוח על הבנקים לאפשר לכלל הלקוחות גישה מרחוק למידע על החשבון. ראו נספח א'.</p>
8	יתרה - גובה היתרה	<p>מידע אודות קיומה של יתרה בחשבון חשוב לשם מניעת הדרדרות מצב החשבון - אם האישה לא יודעת מהי היתרה, מומלץ להציע לה לבדוק זאת בדרכים הבאות :</p> <p>1. דרך אתר האינטרנט או דרך האפליקציה הסלולרית של הבנק .</p> <p>2. באמצעות הנפקת תדפיסי חשבון בסניף הבנק.</p> <p>(א) <u>יש יתרה חיובית בחשבון</u> - בנסיבות אלה, חשוב לעדכן את הבנק בדבר כניסת האישה</p>	

מס' סעיף בשאלון הפיננסי	נושא	דברי הסבר	הערה
		<p>למקלט, כדי שהבנק יוודא שבן הזוג לא ירוקן את החשבון.</p> <p>(ב) <u>יש יתרה שלילית בחשבון</u> - חשוב לפעול במהירות מול איש הקשר של הבנק -</p> <p>👉 לברר האם החריגה הנה בתוך מסגרת האשראי? האם היא מאושרת או לא מאושרת ע"י הבנק?</p> <p>👉 לעדכן את איש הקשר של הבנק בדבר כניסת האישה למקלט כדי לפעול יחד למציאת פתרונות למצב, ככל שנדרש (כגון העמדת מסגרת אשראי זמנית).</p>	
9	זיכויים בחשבון	<p>במקרה שהתשובה של האישה היא חיובית (ישנם זיכויים שוטפים שהיא מקבלת), מומלץ שהאישה תפתח חשבון בנק חדש על שמה, ולעדכן את הגורמים המזכים לרבות המוסד לביטוח לאומי בפרטי חשבונה החדש של האישה על מנת שמעתה הקצבאות, לרבות קצבת הילדים, יופקדו לחשבון החדש.</p>	
10-11	אמצעי תשלום	<p>חשוב לדעת מהם אמצעי התשלום בהם משתמשת האישה, וזאת מהסיבות הבאות:</p> <p>(א) <u>אם האישה משתמשת רק במזומן</u> -</p> <p>✓ יש להציע לה לבקש מהבנק שינפיק לה כרטיס לחיוב מידי (דביט) וכרטיס למשיכת מזומנים (כספומט) על מנת שהיא תוכל לבצע עסקאות ולמשוך כסף מבלי להגיע לסניף.</p> <p>✓ שימוש אך ורק במזומן עשוי להדליק נורה אדומה לכך שהאישה חוותה אלימות כלכלית.</p> <p>(ב) הצצה באמצעי התשלום יכולה לסייע באיתור פרטי החשבון של האישה (ראו סעיף 3 לעיל).</p> <p>(ג) חשוב לדעת שאם יתבצע שינוי בזכויות החתימה בחשבון באופן שבו כל פעולה תדרוש חתימת שני השותפים, לא ניתן יהיה להמשיך לבצע עסקאות או למשוך כספים מהחשבון באמצעות כרטיסים (ראו פירוט בסעיף 5 לעיל).</p>	<p>חשוב לדעת - בנק מחויב לפי הוראות הפיקוח על הבנקים, לאפשר לכל לקוח:</p> <p>✓ לבצע עסקאות בכרטיס לחיוב מיידי (דביט)</p> <p>✓ למשוך כסף מהחשבון באמצעות כספומט</p> <p>ראו זכויות נוספות בניהול חשבון עו"ש ביתרת זכות בנספח א' המצורף</p>
12	אמצעי תשלום -	<p>חשוב להכיר את ההרשאות המחייבות את חשבונה של האישה מהטעמים הבאים:</p>	<p>לפירוט נוסף ראו סעיף 2 לאמנה</p>

מס' סעיף בשאלון הפיננסי	נושא	דברי הסבר	הערה
	הרשאות לחיוב חשבון	<p>(א) חלק מהחייבים, אלה שקשורים לניהול משק הבית המשותף, ניתן לבטל עם כניסת האישה למקלט (למשל תשלומים לחברת חשמל, כבלים).</p> <p>(ב) במידה והאישה פתחה חשבון חדש על שמה - חשוב מאוד לבחון את הצורך בהעברת חלק מההרשאות, הכול בכפוף לנסיבות ובהתאם לסוג ההרשאה (למשל חיובי קופת החולים, ביטוחים של הילדים, צהרון וכיו"ב).</p> <p>כאשר אישה יוצאת מהחשבון המשותף, חשוב שתבין שלא תהיה לה יותר גישה לנעשה בחשבון ולכן מומלץ לשקול להעביר לחשבון החדש הרשאות לחיוב חשבון שחשובות לה ולוודא את רצף התשלום שלהן על מנת שלא לאבד זכויות (כגון תשלום משכנתא, תשלומי ביטוחים, קופת חולים).</p>	
13	אמצעי תשלום- פירוט אופן תשלום לגופים ספציפיים	<p>בהתאם לתשובותיה של האישה, ובכפוף לנסיבות הייחודיות שלה, להלן המלצות בנוגע להרשאות החיוב הבאות:</p> <p>(א) קופת חולים - חשוב להעביר לחשבון החדש ע"ש האישה.</p> <p>(ב) ביטוח לאומי - חשוב להעביר לחשבון החדש ע"ש האישה.</p> <p>(ג) מוסדות חינוך לילדים - אם הילדים יצאו עם האישה מומלץ לשקול הפסקת תשלום.</p> <p>(ד) טלפון - חשוב להעביר לחשבון החדש ע"ש האישה.</p> <p>(ה) טלוויזיה וכבלים - לשקול הפסקת תשלום.</p>	
14	פיקדונות ותוכניות חיסכון	<p>במידה וישנם פיקדונות או תכניות חיסכון בחשבון- יש לעדכן את הבנק בהקדם על מנת שהבנק יוודא שהשותף לא ימושך את הכספים ללא הסכמת האישה או ללא ידיעתה.</p>	
15	הלוואות - היקף התחייבויות	<p>(א) חשוב להכיר את היקף ההתחייבויות של האישה, על מנת שהבנק יוכל להתחשב בכך בעת בחינתו את האפשרות להסדר של החוב או לפתרון אחר.</p> <p>(ב) היום ניתן לקבל הלוואות גם מגופים פרטיים שאינם בנקים (למשל חברות כרטיסי אשראי, גופים חוץ בנקאיים ועוד). מידע אודות הלוואות מגופים אלו לא בהכרח משתקף בתדפיס החשבון של הבנק. לפיכך כדי להבין מהו ההיקף המלא של התחייבויותיה של האישה, חשוב לדעת האם היא לוותה כספים גם מגופים כאלה ובאילו היקפים.</p>	<p>לפירוט נוסף ראו סעיפים 3 ו-4 לאמנה</p> <p>לאישה מגוון זכויות אפשריות במסגרת האמנה, ובכלל זאת חלוקת החוב בין בני הזוג, הסדר</p>

מס' סעיף בשאלון הפיננסי	נושא	דברי הסבר	הערה
			חוב, הקפאת תשלומי משכנתא.
16	הלוואות - רכב	סעיף זה שופך אור נוסף על התחייבויותיה של האישה, ועל נכסים משועבדים בבעלותה.	
17	בעלות על דירה	במקרה של קושי בעמידה בחיובי הלוואת משכנתא יש לאישה במסגרת האמנה אפשרות להקפאת תשלומי משכנתא לתקופה של חצי שנה.	לפירוט נוסף ראו סעיף 3ב לאמנה
18	דיור ציבורי	מידע הנדרש לצרכים פנימיים של המקלט	
19	שכירות	ככל שהתשלום העתידי של שכר הדירה הינו בצ'קים על חשבון האישה, מומלץ לבדוק אפשרות של העברת ההתחייבויות לבעל. סיוע בשכר דירה - מידע זה נדרש לצורך פנימי של המקלט.	
20	הגבלות והליכים משפטיים - הגבלה	(א) על מנת להבין מהן המגבלות המוטלות על האישה ומהן זכויותיה בניהול החשבון, ישנה חשיבות בקבלת מידע אודות סוג ההגבלה המוטלת עליה. (ב) על מנת לדעת מהו סוג ההגבלה המוטל על האישה, ניתן או להיכנס לאתר האינטרנט "מידע ואישורים בנושא הגבלת חשבונות ולקוחות" בבנק ישראל בכתובת: https://www.boi.org.il/he/consumerinformation/restrictedaccountsandcustomers/mushla j/pages/index.aspx או לפנות לאיש הקשר בבנק.	ראו פירוט אודות סוגי ההגבלות הקיימות בנספח ב' המצ"ב.
	הגבלות והליכים משפטיים - הליכים בהוצאה לפועל או פשיטת רגל	במיוחד בנסיבות בהן נפתחו הליכים משפטיים כנגד האישה חשוב לעדכן את איש הקשר מהבנק בכך שהאישה שוהה במקלט, על מנת לבחון ביחד אתו את האפשרות להשהיית הליכי ההוצאה לפועל והקפאת החוב לתקופה של שנה ומחצה.	לפירוט נוסף ראו סעיף 3א וסעיף 4 לאמנה
21	עסק	אם באמצעות חשבון העו"ש של האישה או בחשבון משותף של בני הזוג, מנהל בן הזוג את העסק שלו, חשוב שהבנק ידע על כך.	

הערה	דברי הסבר	נושא	מס' סעיף בשאלון הפיננסי
	במידה והאישה הנה שכירה, ישנה חשיבות למודעות ליציבותה התעסוקתית, ולהיכרות עם האופן בו היא מקבלת את משכורתה. ככל שמשכורתה מופקדת ישירות לחשבון המשותף - מומלץ לשקול פתיחת חשבון חדש בבעלותה של האישה, ולהפקיד אליו את משכורתה.	תעסוקה	
	מידע זה חשוב כדי להבין האם האישה קשרה עצמה להתחייבויות שנטל בן זוגה. זה חשוב כדי להכיר את היקף ההתחייבויות שלה וכדי להבין באופן כללי את היקף התופעה של היקלעות נשים לחובות עקב ערבות שנתנו לבני זוגן.	ערבות	22
	מידע זה חשוב בכדי לקבל תמונה מלאה על המצב הפיננסי של האישה	כספים עתידיים	23
	ישנה חשיבות לקבלת מידע אודות היקף חובותיה של האישה. מומלץ לעדכן את הבנק במידע זה, על מנת שיוכל לבחון אפשרויות לסייע לאישה בתשלום החובות (למשל בדרך של הסדר חוב, פריסת החוב מחדש, מחיקת חלק מהחוב וכיו"ב).	חובות	24
	מידע הנדרש לצרכים פנימיים של המקלט	ביטוח לאומי	25

לפירוט נוסף ראו סעיף 3 לאמנה